

8. Максимова В. Н. Межпредметные связи в учебно-воспитательном процессе современной школы / В. Н. Максимова. – М. : Просвещение, 1986. – 146 с.

9. Максимова В. Н. Межпредметные связи в обучении / В. Н. Максимова, Н. В. Груздева. – М. : Просвещение, 1987. – 123 с.

10. Ємельянова Д.В. Формування готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до самостійної роботи в умовах кредитно-модульного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13. 00. 04 / Ємельянова Дар“я Володимирівна. – Одеса, 2011. – 203 с.

11. Шахина С.В. Сценарий літературного вечера, по священного творчеству Бернарда Шоу // Иностранные языки в школе. – 2008. – №2. – С.46-50.

12. Радина Е.Г. Шоу-игра «Поле чудес» по теме «Идиоматические выражения в английском языке» // Иностранные языки в школе. – 2010. – №1. – С.30–32.

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВНЗ

УДК 378.147+811.111(07)

Стецько Ірина

У статті визначено поняття «проблемне навчання», «проблемна ситуація», охарактеризовано основні розряди проблемних ситуацій, запропоновано комплекс проблемних ситуаційних задач для підвищення ефективності навчання на заняттях іноземної мови у немовному ВНЗ.

Ключові слова: проблемне навчання, проблемна ситуація, роліві ситуації.

ПРОБЛЕМНОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ НА ЗАНЯТИЯХ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В НЕЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ

Ірина Стецько

В статье определены понятия “проблемное обучение”, “проблемная ситуация”, охарактеризованы основные разряды проблемных ситуаций, предложен комплекс проблемных ситуационных задач для повышения эффективности обучения на занятиях иностранного языка в неязыковом вузе.

Ключевые слова: проблемное обучение, проблемная ситуация, ролевая игра.

PROBLEM-BASED LEARNING AS A FACTOR OF INCREASING THE EFFICIENCY OF LEARNING IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS IN NONLINGUISTIC HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Iryna Stetsko

The article defines the concepts of “problem-based learning”, “problem situation”, describes the basic categories of problem situations;

the complex of problem situation tasks to increase the efficiency of learning in foreign language lessons in nonlinguistic higher education institutions is proposed.

Keywords: *problem-based learning, problem situation, role-play.*

Постановка проблеми. Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили орієнтації в галузі освіти. Нова освітня філософія передбачає спрямування навчально-виховного процесу на формування духовного світу особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, розкриття і розвиток потенційних можливостей, здібностей студентів. Для того, щоб розв'язати актуальні проблеми освіти, необхідне широке впровадження таких технологій, які були б спрямовані на розвиток творчих сил, здібностей і нахилів особистості.

Метою статті є розробка комплексу проблемних ситуативних задач, що сприяють підвищенню ефективності навчання на заняттях іноземної мови у неможливому ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження цієї проблеми у теоретичному аспекті здійснено з використанням праць та положень зарубіжних учених, зокрема: І. Я. Лернера, О. М. Матюшкіна, М. М. Махмуртова, М. М. Скоткіна, О. О. Хохлової та інших.

Виклад основного матеріалу. В теперішній час успіх соціально-економічного розвитку країни значною мірою визначається рівнем професійної підготовки. Рівень освіти, кваліфікації, компетентності сучасного працівника, його ділова культура, соціальна позиція стають пріоритетними факторами у вирішенні завдань розбудови нашої держави.

В сучасних умовах студентам економічного профілю потрібно засвоювати все більший обсяг навчального матеріалу, щоб стати конкурентноспроможними фахівцями на ринку праці. При цьому йдеться не тільки про кількісний приріст знань, але і про глибоку якісну перебудову системи навчання. Безпервне поповнення знань стає необхідним для будь-якого фахівця.

З огляду на викладене вище, змінюється докорінно і сам підхід до вищої школи, до навчання в цілому. В теперішніх умовах головним є не лише передача студенту певної суми знань і вмінь, а навчити його вчитися. Адже знання одержані ним у вищому закладі освіти є своєрідним поштовхом для подальшої безпервної освіти і самоосвіти [9, 3–5].

Сучасний педагог повинен застосовувати на свої заняття такі завдання, які сприяли б не тільки розвитку нової особистості, здатної повноцінно самореалізуватися в сучасному житті, а й завдання, які би були спрямовані на розвиток творчих здібностей студентів, бо саме творчість стимулює розвиток інтересів, мислення, дослідницької активності.

Більш широкого визнання і розповсюдження набувають новітні технології, що привертають увагу сучасних викладачів. Важливе місце серед них посідає технологія проблемного навчання.

Найповніше питання проблемного навчання розроблене у працях І. Я. Лернера, О. М. Матюшкіна, М. М. Махмуртова, М. М. Скоткіна та інших. У своїх дослідженнях учені визначили проблемну ситуацію як початок процесу мислення і розглянули етапи цього процесу (С. Л. Рубінштейн), досліджува-

ли роль проблемної ситуації в мисленні (А. М. Матюшкін), розробили типи проблемних ситуацій (Т. В. Кудрявцев, А. М. Матюшкін, М. І. Махмутов), класифікацію проблемних завдань (В. Оконь), систему проблем і проблемних завдань (І. Я. Лернер) та інші аспекти.

Проблемне навчання – це сукупність таких дій, як організація проблемних ситуацій, формулювання проблем, надання учням необхідної допомоги у вирішенні проблем, перевірка цих рішень і, нарешті, керівництво процесом систематизації та закріплення набутих знань (В. Оконь, 1975).

Основними завданнями проблемного навчання є:

1. засвоєння студентами знань, умінь, які самостійно здобути в ході активної пізнавальної діяльності;
2. розвиток мислення, здібностей, творчих умінь студентів;
3. виховання активної творчої особистості, яка вміє бачити, ставити і вирішувати нестандартні проблеми.

Доведено, що проблемне навчання сприяє реалізації таких цілей:

1. сформувати у студентів необхідну систему знань, умінь і навичок;
2. досягти високого рівня розвитку студентів загалом та розвитку здатності до самонавчання, самоосвіти зокрема.

Проблемні ситуації дають змогу, в першу чергу, зосередити увагу на проблемі оволодіння студентами мовленнєвою діяльністю. Вони допомагають реалізувати основний методичний принцип – комунікативної спрямованості навчання. Проблемні ситуації, зокрема, сприяють підвищенню у студентів мотивації вивчення іноземної мови, дозволяють враховувати психологічні особливості студентів, їх інтереси та нахили, сферу їхньої діяльності, моделюючи при цьому ситуації реального спілкування.

У процесі дослідження встановлено, що використання технології проблемного навчання на заняттях іноземної мови сприяє глибокому засвоєнню знань, розвитку пізнавальної, комунікативної, практичної і творчої діяльності студентів, їхньої особистості, вмінню використовувати засвоєні знання в реальному житті для вирішення практичних завдань.

У зарубіжній методиці під терміном «проблемні ситуації» часто розуміють вправи з суворим програмуванням лексико-граматичної сторони висловлювання, яке продукується учнями (R. O. Neill, 1971). Безумовно, такі вправи є корисні для формування навичок оперування конкретним мовним матеріалом, однак варто зазначити, що проблемні ситуації використовуються також в комунікативно-змістовному ключі за вільної реакції студентів.

На думку В. Л. Скалкина, проблемна ситуація – це вправа, експозиція якої має в своєму складі деяку позамовну проблему, аналізуючи яку, студенти описують детально шляхи її вирішення [7, 36].

Проблемна ситуація повинна відповідати таким вимогам:

1. бути адекватною реальній ситуації спілкування;
2. зрозумілою для студентів;
3. виховувати в них уважне й толерантне ставлення до співбесідника, ініціативність;
4. викликати інтерес до завдання, бажання добре його виконати.

Головний акцент повинен бути зроблений на створенні ситуації, як системи взаємовідносин між тими, хто спілкується. Система взаємовідносин між

співрозмовниками досить різноманітна. Вона охоплює різні сфери їх суспільного і матеріального життя; соціальні відносини, відносини спільної діяльності; статусно-рольові відносини. Ці відносини характерні і для студентів.

Проблемні ситуації, проблемні тексти, а також врахування особистого досвіду учнів можуть допомогти керувати навчальним процесом. Обговорення ситуацій, побудованих на основі взаємовідносин дозволяє зробити процес навчання максимально природним, наближеним до умов реального спілкування [11].

Розглянемо основні типи проблемних ситуацій:

1) Мовний стимул базується на відносно нескладній проблемній задачі, яка ставиться перед студентом, до якої можна додати систематизуючі і спрямовуючі запитання, а також конкретні завдання.

Situation 1. You are a journalist interviewing an Overstock customer-service rep. Ask for information and opinions about:

Overstock's strategy for increasing sales.

How live chat works.

Overstock's policy on customer privacy.

Your own question.

Task: Dramatize your talk with an Overstock customer-service rep.

Situation 2. You are a journalist interviewing a researcher from NY University's Stern School of Business. Ask information and opinions about:

The problem of visitors who just browse websites without buying.

Customer-tracking software and customer privacy.

Animated sales reps.

Your own question.

Task: Dramatize your talk with a researcher from NY University's Stern School of Business.

2) Експозиція описує випадок, який гіпотетично трапився зі студентом. Таким чином, мовна реакція визначається особистим досвідом студента, найбільш очевидним способом вирішення аналогічних проблем у життєвих ситуаціях.

Situation 1. You are at an international conference and it is the break between two presentations. You don't know any of the other people in your group and so need to make small talk.

Useful phrases for beginning and ending small talk:

Nice talking to you.

Did you have a good journey here?

It's been nice meeting you.

Enjoy the rest of the conference.

Task: Get ready to make small talk about where you are from.

Situation 2. Your top management have asked you to make proposal for the company's three-day international IT conference. Think about these questions.

Questions:

Why is an IT conference important to an international company?

What objectives do you think management want to achieve?

What are the ingredients of a successful conference?

Task: Dramatize a conversation between the top manager and the employee.

3) Рольові ситуації. Суть цієї різновидності проблемних ситуативних вправ полягає в тому, що в основу опису ситуації лежить вказівка на соціально-комунікативні ролі учасників розмови. Експозиція може доповнюватися деякими деталями оточення чи тематикою бесіди. Головне завдання під час роботи з рольовими ситуаціями полягає в тому, щоб увійти в образ моделювання мовного стимулу особи, котра знаходиться в даній ролі. У процесі підготовки до рольової гри студенти, зазвичай, самі розробляють деталі оточення, мовний стимул сторін і тему розмови.

Situation 1. Student A is the manager of the IT department at EMF engineering. Student B is one of your programmers and today you are meeting for an appraisal.

Useful notes on student A:

Has worked for the company for three years.

Always punctual.

A little disorganized.

A number of important deadlines have been missed recently.

Other members of the department complain that Student B is unhelpful.

Very creative and always has good ideas.

Useful notes on student B:

Always arrive on time.

Really enjoy my work and I am very good at it.

Very hardworking and creative.

Colleagues in my department always disturb me with questions which stop me from working. I try to help them as much as I can but sometimes I have too much of my own work to do.

The company needs to offer more training.

Task: Dramatize a conversation between the manager and the programmer of the IT department.

З метою підвищення ефективності навчання іноземної мови у немовному ВНЗ, зокрема розвитку пізнавальної, комунікативної, практичної і творчої діяльності студентів, пропонуємо комплекс проблемних ситуативних задач, розроблений з урахуванням фахового спрямування з тем, які вивчаються студентами на заняттях іноземної мови.

Situation 1. A large automotive company wants one of its small suppliers to make deliveries daily and with only two hours' notice. The supplier says this means they will have to carry much larger stocks, which they can't afford to do.

Task: Negotiate this business problem with a partner and try to find a compromise solution.

Situation 2. A manager feels overworked and in need of more help, particularly in busy periods. They want to take on a full-time assistant. Their boss, however, is under pressure to reduce costs and is willing to agree.

Task: Dramatize a conversation between the boss of the company and a manager.

Situation 3. The management of a company wants its staff to refuse all gifts from suppliers, no matter how small they may be. They are worried that the buyers will be put in compromising positions. The buyers say that this would not happen and feel the management is being unreasonable.

Task: Negotiate this business problem with a partner and try to find a compromise solution.

Situation 4. You work at the headquarters of an international company. You are spending next week at your UK subsidiary in London and you have to arrange a meeting with the UK Sales Director to discuss next year's targets. You'll probably need two or three hours of their time. Phone and fix an appointment.

Task: Have a talk with the UK Sales Director and discuss all the arrangements.

Situation 5. You run a chain of small newsagent's shops. You have an increasing number of problems with "shrinkage" – that is loss of stock through theft. You suspect members of staff are as much to blame as the public.

Some proposals for dealing with the problem:

Position tills in front of the exits.

Issue staff with uniforms with no pockets.

Run courses training staff to look out for thieves.

Put electronic tags on products to trigger alarms at exits.

Pay staff well so they don't need to steal.

Give staff larger discounts so they feel less tempted to steal.

Install more mirrors in the shops.

Keep more detailed stock figures.

Employ more staff so they have more time to observe customers (and each other).

Task: Work in small groups. Hold a meeting, discussing the proposals and decide which ones to implement.

Situation 6. A publisher has included an entry on your international directory of famous business people. Unfortunately, it contains a lot of mistakes. Phone the publisher to correct them.

Some useful hints:

They misspelt your name.

They said you are ten years older than you really are.

They misspelt the name of the school you attended.

They said you speak Chinese. (You don't).

They misspelt your husband's / wife's name.

Task: Dramatize your talk with a publisher.

Situation 7. You need to order some computer goods and you've heard that you can get the best deal at MacWarehouse. Phone that company and place the order. Check the prices as you only have an old catalogue. Ask about their payment terms.

Task: Have a talk with the manager of the company asking for additional information.

Situation 8. You are a salesperson in a large computer showroom (Student A). Student B is a customer who wants to buy a new laptop.

You need to:

Ask the customer needs this product and how much he or she wants to pay.

Ask questions to find out what your customer wants to buy.

Recommend some models to the customer because they are not sure which model they want.

Offer some alternatives.

Answer any questions the customer asks.

Student B needs to:

Decide why you want this product and how much you want to pay.

Ask questions because you are not sure which model they want.

Answer all the questions the salesperson asks you.

Think about the alternatives the salesperson offers you.

Ask any more questions you can think of about the product.

Task: Dramatize a conversation between a salesperson and a customer.

Situation 9. You work in the sales department. Your company specializes in printing logos on gifts that companies give away to their customers or clients. You normally offer a discount for orders of more than 500 items of one product, but you can be flexible there if you think the total order is large enough. Your delivery time is normally 28 days. Your days of payment for smaller orders are normally 10 days. Shipping costs for orders over 1000\$ are 150\$, but again you can be flexible. Your orders went down 10% last month.

Task: Try to negotiate a deal that both you and customer can live with.

Situation 10. You are attending a two-day conference at the international headquarters of your company. Top managers from all the world are attending, but you encounter a few problems.

Some useful hints (problems):

Before the conference, the organizers send you some working papers. You are short of time.

Your Finance Director is supposed to attend the conference with you, but something has come up and she can't.

You are sitting in a small meeting, listening to the Production Manager's report. You are not an expert on the subject of production but suddenly you have an idea.

You are putting forward a proposal that several people at the meeting disagree with. You are absolutely sure that you are right and they are wrong.

Task: Dramatize your talk with a partner.

Situation 11. You are concerned about the environment and increasing levels of pollution. As directors of a small manufacturing company, you have decided it is time to act, no matter how small your contributions may be.

Suggestion scheme proposals (ideas):

Encourage staff to work at home.

Take away all company cars. Provide bicycles instead and bus or train tickets.

Install cellar cells in the roof to collect sunlight to heat the offices.

Tell the suppliers to provide less packaging with their products.

Ban all office memos to save paper.

Make a contribution from the company's profits to the Green Party or green pressure groups.

Put less packaging on the products.

Collect all waste paper from offices at the end of each day and send it for recycling.

Task: Hold on a meeting to decide what to do with each of their ideas.

Situation 12. You are the managers of a company that is having difficulties with low motivation among its workplace. It's your job to tackle the problem.

Key words: higher pay, working in teams, opportunities for promotion.

Task: Work in small groups, pooling your ideas in a brainstorming session. Think of different things that motivate people to work harder. Brainstorm as many different motivators as you can.

Situation 13. Your government is deregulating the air travel industry. You are considering the feasibility of launching a new airline, operating routes from your city to London, New York, and Australia.

Some useful hints (strategy):

Main objectives (to achieve a large market share, to develop a specialized niche in the market).

Image of the industry (safe and dependable, low price, friendly and informal service, exotic and exciting, frequent flights, luxurious, attractive cabin staff).

Casses of travel (first, business, economy).

Services (four-course meals, plenty of leg-room, complimentary drinks, a newspaper to read, videos of the latest film releases, on-board duty-free sales, plenty of space for hand-luggage).

Task: Hold on a meeting to discuss your possible strategy.

Висновки. Викладене вище дозволяє нам дійти висновку, що використання проблемних ситуацій на заняттях іноземної мови у немовному ВНЗ сприяє не лише закріпленню мовленнєвого лексико-граматичного матеріалу, але й вдосконаленню набутих вмій, навичок у процесі навчання, розвитку пізнавальної, комунікативної, практичної і творчої діяльності студентів, їхньої особистості, вмінню використовувати засвоєні знання в реальному житті для вирішення практичних завдань. Поставивши перед студентом проблемну ситуацію, викладач не лише спонукає його до вирішення тієї чи іншої проблеми, але й до творчого мислення, креативності (вираження власних думок, пошуку детальних шляхів вирішення поставленої задачі, використання індивідуального досвіду), акумулюючи при цьому набуті знання та навички стосовно заданої проблематики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кудрявцев Т. В. Проблемное обучение: истоки, сущность, перспективы / Т. В. Кудрявцев. – М.: Знание, 1991. – 80 с.
2. Лернер И. Я. Проблемное обучение / И. Я. Лернер. – М. : Знание, 1974. – 64 с.
3. Махмутов М. И. Организация проблемного обучения в школе / М. И. Махмутов. – М. : Просвещение, 1977. – 240 с.
4. Матюшкин А. М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении / А. М. Матюшкин. – М. : Педагогика, 1972. – 208 с.
5. Оконь В. Основы проблемного обучения / В. Оконь. пер. с польск. – М.: Просвещение, 1968. – 208 с.
6. Рубинштейн. С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2003. – 720 с.
7. Скалкин В. Л. Коммуникативные упражнения на английском языке / В. Л. Скалкин. – М.: Просвещение, 1983. – 126 с.
8. Скаткин, М. Н. Проблемы современной дидактики / М. Н. Скаткин. – М.: Педагогика, 1984. – 95 с.
9. Угринюк І. М. Проблемне навчання на основі домінантно-інтегруючого підходу в агротехнічному коледжі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання” (сільськогосподарські науки) / І. М. Угринюк . – К., 2001. – 19 с.

10. Хохлова Е. А. Учебная проблема в проблемном обучении (На материале иностранного языка) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Хохлова, Елена Александровна – М., 2005. – 212 с.

11. Шендерук О. Б. Перминова В. А. Проблемні ситуації та способи їх створення на заняттях іноземної мови. Матеріали наукової Інтернет - конференції “Наука и образование без границ – 2007”. <http://www.rusnauka.com/>

12. Allison John, Townend Jeremy. The Business. Upper – Intermediate. Macmillan Publishers Limited, Oxford, 2008. – 150p.

13. Allison John, Paul Emmerson. The Business. Intermediate. Macmillan Publishers Limited, Oxford, 2007. – 160p.

14. Hollett Vicki. Business Opportunities. Oxford University Press. Oxford, 1994. – 192p.

15. Livingstone C. Role-play in Language Learning. – М.: Высш. школа, 1988. – 127 с.

16. Richardson Karen, Sydes John. The Business. Pre – Intermediate. Macmillan Publishers Limited, Oxford, 2008. – 160 p.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ЗВУКО-ТЕМБРАЛЬНЫХ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ В ФОРТЕПИАННОМ ОБУЧЕНИИ СТУДЕНТОВ

УДК: 780.7+370.711+786.2

Бай Бин

В статье доказано актуальность развития тембрального слуха и звуко-тембральных представлений будущих учителей музыки в процессе фортепианного обучения. Обоснованы педагогические условия развития таких представлений. Показаны основные направления применения звуко-тембральных представлений в процессе профессиональной подготовки.

Ключевые слова: тембр, музыкальный слух, тембральный слух, звуко-тембральное представление, педагогические условия.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗВУКО-ТЕМБРАЛЬНИХ УЯВЛЕНЬ В ФОРТЕПІАННОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ

Бай Бінь

У статті доведено актуальність розвитку тембрального слуху та звуко-тембральних уявлень майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання. Обґрунтовані педагогічні умови розвитку таких уявлень. Представлені основні напрямки застосування звуко-тембральних уявлень процесі професійної підготовки.

Ключові слова: тембр, музичний слух, тембральний слух, звуко-тембральні уявлення, педагогічні умови.

THE SITUATION OF PEDAGOGICAL OF GENERATING SUBMITTED OF SOUND TIMBRAL IN LEARNING STUDENTS PLAY OF PIANO

Bai Yun